

Kodin Osasto *Kangaslajien tuntemisesta*

VATSURI

Viime tammikuussa huomattiin suuri joukko vatsuri (diarrhea) tapauksia. Varsinkin eräällä paikkakunnalla sairasti sitä suuri joukko sekä aikuisia että lapsia, viime mainittu kumminkin enemmän. Kaksikymmentä viisi lasta kuoli vatsuritauteihin, 21 heistä ollen alle 1 vuoden ikäisiä. Huolellinen tutkimus pantiin toimeen tarkoituksella saada selville mitä ruokaa oli annettu ei ainoastaan niille, jotka kuolivat, vaan myöskin niille monille sadoille, jotka olivat olleet sairaana.

Monetkin vanhemmat ovat hyvin tarkkoja ja huolellisia sen ruoan ja ruokamäärän suhteen, mitä lapset säännöllisinä ruoka-aikoina syövät, mutta eivät niinkään välitä siitä, mitä he syövät ruoka-aikojen välisellä ajalla. Monet antavat lapsilleen runsaasti rahaa namusten ostoon sillä seurauksella, että he syövät liian paljon jääkermää, hedelmiä ja makeisia saaden niistä vatsahäiriöitä.

Ei ole ollenkaan tavatonta, että pienet lapset syövät raakoa kurkkuja, potaatteja sekä hedelmiä ilman että niitä on pesty tai kuorittu.

Hedelmän kauppiat heittävät usein pois mätäneviä hedelmiä roskasäiliöihin. Lapset poimivat niistä semmoisia, jotka eivät ole kokonaan mätäneitä ja syövät niitä. Toiset syövät kypsytettyjä hedelmiä. Ihme vain, että vatsuritaudit eivät ole vielä lain yleisempiä.

Vanhempain tulisi opettaa lapsiaan karttamaan kaiken semmoisen syömistä, mikä on heille vaarallista. Jokaiselta pätevältä lääkäriltä ja kunnolliselta sairaanhoitajattarelta voivat äidit saada ohjeita lastensa ruokkimisessa ja heidän ruokajärjestyksensä järjestämisessä niin, että vatsurin ym. ruoansulatushäiriöiden vaara käy mahdollisimman vähäiseksi.

TERVEYSNEUVOJA

Ihmisen veri puhdistetaan tahi "pestään" keuhkoissa. Veren kulkien keuhkojen läpi puhdistuu se liika-aineista ja ottaa se hengitetystä ilmastahapetta, mikä on kaiken elämisen elinehto.

Mutta että tämä veren puhdistaminen tapahtuisi hyvin, täytyy meillä ensiksikin olla puhdasta ilmaa hengittääksemme ja toiseksi täytyy meidän käyttää keuhkojamme niin, että ne toimivat täydellä voimallaan eikä ainoastaan puolinaisesti, s. t. s. meidän täytyy hengittää syvästi vetämällä keuhkot mahdollisimman täyteen ilmaa.

Veteli, kumarainen asento käylessä ja istuessa painaa rintaa kokoon ja estää kunnollista hengittämistä ja siten myös veren säännöllistä puhdistumista. On sen tähden varottava totuttautumista kumaraan asentoon työtä tehtäessä pöydän tai koneen ääressä. Paitsi verenkiertohäiriöitä aiheuttaa semmoinen kumara asento muitakin vaurioita terveydelle.

Yhtä vähän kuin voitte pestä itseänne hyvin muutamalla pintalla vettä, yhtä vähän voi verenne puhdistua puolella keuhkojen täydellä ilmastusta. Oppikaa istumaan suorana ja hengittämään syvästi. Kahdesti päivässä — aamuin ja illoin — pitäkää hengitysharjoituksia. Vetäkää keuhkonne hitaasti ilmaa niin täyteen kuin suinkin voitte ja hengittäkää sitten ilma ulos hitaasti.

Monet heikot ja sairaloiset lapset ovat kehittyneet voimakkaiksi elinvoimaisiksi miehiksi ja naisiksi henkitysharjoituksen ja voimistelun avulla.

Muistakaa, että hyvin kehittyneet keuhkot ovat yksi tehokkaimmista esteistä keuhkotautia vastaan.

Villa-, puuvilla-, silkki- ja liinakuituja käsitellään niin monella tavalla, kun niitä kehrätään ja kudotaan, että ne usein näyttävät, ja tuntuvat jotakun samanlaisilta, sanovat Yhdysvaltain maanviljelysdepartementin asiantuntijat. Puuvilla esimerkiksi muistuttaa usein villaa, silkki ja liinaa niin paljon, että tottunutkin ostaja voi erehtyä. Perheen emännän on sen tähden tarpeellista tuntea muutamia yksinkertaisia keinoja, joilla voi helposti erottaa yhden vaatelajin toisesta, niin että hän ostaessaan vaatetta perheelleen tietää varmasti saavansa mitä hän tahtoo.

Puhdas liina eli pellavakangas on nykyään niin harvinaista ja kallista, että perheen emännällä on kaksinkertainen syy sitä ostaessaan pitää silmällä, että hän saa oikeaa tavaraa. Pumpuli tehdään usein niin pellavan näköiseksi, että sitä on vaikea tuntea. Se on kyllä totta, että puuvilla- ja pellavasekoitukset ja keinotekoisesti pellavan näköiseksi tehty pumpulivärit ovat sangen hyviä pellavan sijaita pellavakangasalle, varsinkin pöytäliinoina ja pyyhkeinä, mutta niitä ei olisi puhtaina liinakangaina myytävä eikä liinakangas hintaan.

Jos suinkin on mahdollista, olisi sekä kude, että loimilankoja tarkasti tutkittava. Puuvillakuidut ovat lyhyisiä, himmeitä ja untuvamaisia, jota vastoin pellavakuidut ovat pitkiä, hienoja, jäykkiä ja ikäänkuin läpikuultavia.

Jos pumpulikangasta reväistään, niin näyttävät lankojen päät untuvamailta, jota vastoin ne pellavakangasissa ovat suorita ja tasaisia. Pumpuli tuntuu pehmeältä ja jonkun verran lämpimältä, jota vastoin pellavakangas tuntuu sitkeältä ja vilpoiselta. Pellavakangas näyttää läpinäkyvältä kun glyserinia tiputetaan sen päälle, jota vastoin glyserini ei tee samaa vaikutusta pumpulikankaaseen.

Pellavakangas kuivaa nopeammin kuin pumpulikangas, minkä tähden se on erittäin soveliaasta pyyhkeiksi ja nenäliinoiksi.

Jos palanen puhdasta pellavakangasta keitetään ja silitetään, niin näyttää se tasaiselta ja kirkkaalta, jota vastoin pumpulikangas näyttää himmeäköiltä ja jonkun verran untuvamaiselta. Tällä samalla kokeella saa myöskin selville onko kudos tiukkaa vai löysää ja näyttääkö kangas hienolta ja vahvalta ainoastaan sen tähden, että se on taitavasti semmoiseksi viimeistely. Kankaissa käytetään usein jonkunlaista liisteriä sen kovikkeeksi ja tietysti on turvallisempi ostaa pellavakangasta, jossa ei sellaista koviketta ole tahi on ainoastaan hyvin vähän.

Hyvänkin näköinen silkki useinkin repeilee ja halkeilee vähästä käyttämisestä tahi ilman sitäkin. Se johtuu useimmiten siitä syystä, että silkkikuituja on käsitelty mineraalisuoloilla juuri vähän ennen värjäämistä tarkoituksella tehdä se lujemman näköiseksi. Tämmöistä värennystä on varsinkin viime vuosina harjoitettu paljon raakasilkkin korkeain hintain tähden. Joskus voivat tuommoiset mineraalisuoloilla vankistetut silkkikankaat olla hyväksi, mutta yleensä puhtailla värillä värjätty kankaat kestävät kauemmin. Jos puhdas silkkikangaspalane poltetaan, niin antaa se saman hajun kuin poltetut höyhenet tai hiukset ja jättää pienen tuhkapallon. Mutta jos mineraalisuoloilla vankistettu silkkikangaspalane poltetaan, niin palavat ainoastaan silkkikuituset, jota vastoin mineraalisuolat useinkin jäävät palamatta kankaan muotoisiksi. Jos suinkin mahdollista, olisi aina silkkiä ostettaessa takin vuoriksi tai muuhun sellaiseen tarkoitukseen, aina otettava siitä näytepalanen ja kokeiltava sillä, edellä

kerrotulla tavalla. Puhtaana silkkikankaana myydään usein silkkin ja puuvillan seotuksesta valmistettua värennettyä silkkiä ja onkin se erinäisiin tarkoituksiin mainiota. Pumpuli ei kuitenkaan pidä väriään yhtä hyvin kuin silkki ja semmoinen seka-kangas on taipuvaisempaa pahemmin likaantumaa ja rutistumaan kuin puhdas silkkikangas. Hyvä keino saada selville puuvilla- ja silkkiseotuksen on keittää palanen kangasta 15 minuutin ajan pintassa vettä, johon on lisätyt yksi tai pari ruokalusikallista kotitalousliperiä tai potaska (caustic potash). Liperi tahi potaska hävittää silkkikuidut, mutta jättää puuvillakuidut eheiksi. Samalla kokeella voi myöskin saada selville villa- ja pumpuliseokkeen, sillä liperi hävittää villakuidut. On huolellisesti varottava, ettei liperi pääse käsille koetta tehtäessä.

GRAND RAPIDS, MICH.

Ajattelin piirtää muutaman rivin täältä meidän pikkua kylästä, sillä luulen, että se on yllätys tämän paikan suomalaisille, etenkin äitiväelle nähdä paikkakuntautisia omassa Toverittaressamme, jota leviää enemmän kun mitään muita suomenkielisiä lehtiä. Se onkin ilahuttavaa, että meidän lehtemme on niin hyvin edustettu. Eipä täällä aivan nukuksissa olla, sillä ajan virta vetää meidätkin vyöryhinsä jopa kaikkein uneliaimmatkin. Heikin aukovat jo silmiään katsomaan päivän tapahtumia ja saavat korvansa kuulemaan niitä kuiskeita, jotka nousevat vuosituhansien sorrettujen työn raskaan raatajien rinnoista. Niinpä tämänkin kylän enemmistö seurattessaan ajan virran pauhuja ja tunteissaan syvä myötätuntoa K. Kansainvälistä kohtaan, päätti suurella enemmistöllä tehdä pesäeron työväenluokan potturien kanssa ja olla mukana nestamassa sitä lippua, joka tulee lopullisesti vapauttamaan kaikki mailman kansat.

Osasto toimii vilkkaasti, kun ottaa huomioon sen seikan, että usean toverin täytyy käydä työssä toisessa kaupungissa, joka seikka luonnollisesti tekee haittaa toimintaan osastoväelle henkilöille.

Ompeluseuran naisilla oli iltama, joka onnistui kohtalaiseen hyvin. Silloin oli meillä tilaisuus kuulla toveri Lepistön selvätajuisia asiain seliteltyä, joka meille olikin hyvin tervetullutta ja tarpeen.

Lukurengas täällä myöskin perustettiin toivossa, että siten paremmin voimme asioita saattaa selväksi jäsenistön kesken. Eli oikeammin sanoen, me sen avulla koitamme tutustua tarkemmin marxilaisiin periaatteisiin. Toivon vaan, että yhä lukuisemmin käytetään tilaisuutta hyväksemme. Kuten sanottu: tieto on valtaa!

Ei muuta kun keväinen tervehdys Toverittaren ystäville ja myös sen vihamehille. Piirsi S. H.

BALTIMORE, MARYLAND.

On varmaankin ollut monelle tietämättömät, josko Baltimoressa on ollenkaan suomalaisia, tai sitten ei siellä ainakaan mitään joukkotoimintaa ole, kuin ei Toverittaren palstoilla kirjeitä ole näkynyt. Totta on, että nykyinenkin kirjeenvaihtaja on osaksi laiminlyönyt velvollisuutensa, sillä unhoittanut hän ei sitä ole. Näinkin kriittisellä ajalla olisi jo varmaankin löytynyt monta asiaa, joita olisi voinut selostaa meille naisille. No, nyt kuin meitä kirjeenvaihtajia kerran on kaksi, niin varmaankin silloin useammin tulee Baltimoren uutisia Toverittareen. Niinpä se kyllä taitaa olla, että me naiset, lehden kotia saavuttua, etsiyksii vilkkaamme, onko siinä oman paikkakunnan uutisia. Ja jos ei ole, niin huomaa tuntevansa aivankun jonkinlaista pettymystä.

Kuten monessa muussakin osastossa, on myöskin täällä Baltimoressa jäsenistön kesken hajaannuttu kahdeksan ryhmään, oikeistoon ja vasem-

mistoon. Nyt kuitenkin näyttää siltä, että oikeistolaiset, jotka joutuivat häviölle, aikovat toisteolla ruveta taistelemaan meitä toisia työlläisiä vastaan. Kuuluuko tämä rehellisen työläisen menettelyyn? Onko tämä Amerikan sosialistipuolueesta ero teihin niin raskauttava, että ette enää voi entisten toverien rinnalla toimia? Onpa kuitenkin tuotu ilmi, että jotkut eivät tiedä, minkätähden tämä puolueesta poismuutto on tapahtunut ja miksiä nyt yhdytään itsenäiseen suomalaiseen järjestöön ja siksi on jättänyt äänestämättä. Kun nyt I. W. W. läisten pyynnöstä tullaan ohjelmakokouksien yhteyteen järjestämään keskustelu tilaisuuksia, olisi kaikille hyödyksi olla mukana, niin siellä ehkä asiat selviäisivät. Oikeistolaisetkin ovat tervetulleita!

Ompa tämä eroamisjuttu mennyt toisiin niinkin syvälle, että nekin oikeistolaiset, joilla on koulujässää olevia lapsia, ovat ottaneet heidät pois ihannelitosta. Onko tämä teidän menettelytapanne opettaa lapsia taistelemaan kapitalistiluokkaa vastaan? Päin vastoin, te opettatte heidät tuntemaan saman ynseyden toista työlläistä kohtaan, minkä te nyt itse käytöksellänne osoitate. Ottakaa huomioon äidit, jos vähänkin tunnette velvollisuuksianne omia lapsianne kohtaan, että ihannelitokoulut ovat heille kehitystä varten. Siellä heille opetetaan sosialismia nakkosia, eikä taistelua työlläisten kesken. Siis eikököpö pois turhamaisuus ja antakaa lastenne edelleenkin tulla oppimaan sunnuntaisin kouluun ja nauttimaan raakeista siitä huvista, mitkä ne heille antaa, toisten työlläisten seurassa. I. Kanto.

MCCLEARY, WASH.

Tässä joku aika takaperin luin tästä lehdestä erään Detroitin toverittaren kirjoituksen, joka sai minut ajattelemaan: vieläkö on nykyään sellaisia miehiä, jotka kieltävät vaimoltaan Toverittaren tilaamisen? Mitä meidän pitäisi sitten lukea? Ei me hyvät toverit tulla liika tietoiseksi, jos saamme oman äänenkannattajamme kautta lukea asioita, jotka koskevat meitä ja saamme myös oman äänemme kuuluville. Porvarit kyllä koettavat pitää huolta siitä, että pysymme tietämättöminä. Ei porvareilla ole säälliä meitä kohtaan. Suomen porvarit antoivat siitä hyvän esimerkin ja samoin koittaa kapitalistiluokka pitää meitä naisia holhottavan asemassa. Elvät he säälliä äitöjä eikä itkeviä lapsilakaa, sen me tiedämme.

Minulla on myös omia kokemuksia suomalaisten kamasaksojen sääntönteistä tässä maassa. Kun yhdeksän vuotta sitten tulin vanhasta maasta tänne, jouduin Suomi-opistolla n. s. tiskariksi 15 dollarin kukaan palkalla. Sielläkin näin, missä asemassa meitä työlläisnaisia pidetään. Aina meitä halveksuen katseltiin ja puhuttiin siihen tapaan, että ainoa hyvä työlläisnaisella on se, kun osaa olla kyllin nöyrä.

Palkkaani en saanut siltä muuten kun kovalla vaatimuksella. Sellaiset kokemukset sain siellä kamasaksojen valistuslaitoksella ja se on kylmä totuus.

Me emme usko porvarien sanohiin, vaan etsimme tietoa ja valistusta ommien lehtiemme ja työväen kirjallisuuden kautta.

Mitä tulee Toveritar lehteen, on meidän sitä kaikin keinoin tuettava, niin paljon kuin suinkin mahdollista. Vihollistemme hyökkäykset voimme vastustaa, jos me todella sitä haluamme. Kenellä ei ole henkisiä kykyjä, joilla voi lehteä hyödyttää, voi ainakin aineellisesti olla lehden tukijana ja kannattajana. Tämä onkin kaikille rehellisille työväen asian harjastajille sydämen asiana; eikä vain muotoksekkana.

Toveritervehdyksillä lopetan:

Ida Kangas.